Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

2022 ЙИЛ — ИНСОН ҚАДРИНИ УЛУҒЛАШ ВА ФАОЛ МАҲАЛЛА ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● WWW.XS.UZ ● E-mail: Info@xs.uz ● 2022 йил 28 май, № 110 (8172) Шанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ЕВРООСИЁ ИҚТИСОДИЙ ИТТИФОҚИНИНГ ОНЛАЙН САММИТИДА ИШТИРОК ЭТДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 27 май куни Олий Евроосиё иқтисодий кенгашининг йиғилишида ташкилот ҳузуридаги кузатувчи давлат раҳбари сифатида иштирок этди.

Қирғиз Республикаси Президенти Садир Жапаров раислигида видеоанжуман шаклида ўтган тадбирда Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин, Беларусь Республикаси Президенти Александр Лукашенко, Қозоғистон Республикаси Президенти Қосим-Жомарт Тоқаев, Арманистон Республикаси Бош вазири Никол Пашинян, Евроосиё иқтисодий иттифоқи (ЕОИИ) ҳузуридаги кузатувчи мамлакат — Куба Республикаси Президенти Мигель Бермудес ва Евроосиё иқтисодий комиссияси Ҳайъати раиси Михаил Мясникович ҳам қатнашди.

Йиғилиш кун тартибидан ЕОИИ маконида ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада ривожлантириш ва интеграция жараёнларини чуқурлаштириш, шу жумладан, иқтисодиёт, савдо, саноат, транспорт ва бошқа йўналишларда амалий шерикликни мустаҳкамлаш масалалари ўрин олди.

Ўзбекистон Президенти ўз нутқининг аввалида Қирғизистон ЕОИИга раисликни фаол амалга ошираётгани, бу ташкилот доирасидаги кўп қиррали ҳамкорликни кенгайтиришга хизмат қилаётганини қайд этди.

➡ 2

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати суратлари.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ ОЛИЙ ЕВРООСИЁ ИҚТИСОДИЙ КЕНГАШИ ЙИҒИЛИШИДАГИ НУТҚИ

Ҳурматли Садир Нургожоевич!

Ҳурматли делегациялар раҳбарлари!

Олий Евроосиё иқтисодий кенгаши йиғилишининг барча иштирокчиларини қутлашдан мамнунман.

Ҳамкасбларимнинг сўзларига қўшилган ҳолда, ҳурматли Садир Нургожоевичга ушбу учрашувимизни ташкил этгани учун миннатдорлик билдирмоқчиман.

Қирғизистоннинг ЕОИИдаги фаол раислиги мамлакатларимизнинг Евроосиё бирлашмаси доирасидаги кўп қиррали ҳамкорлигини кенгайтиришга хизмат қилишига ишонаман.

Ҳурматли ҳамкасблар!

Ўзбекистон кузатувчи давлат сифатида Евроосиё иқтисодий иттифоқи билан шериклик муносабатларини ривожлантиришни давом эттирмоқда. Бу биз учун жуда муҳим йўналиш, чунки ЕОИИ мамлакатлари табиий ҳамкорларимиздир.

Биргаликдаги саъй-ҳаракатлар билан пандемиянинг салбий оқибатларини юмшатиш ва мамлакатларимизнинг савдо-иқтисодий ҳамкорлигида ижобий суръатни таъминлашга муваффақ бўлганимиз бизни қувонтиради.

Хусусан, Ўзбекистоннинг бирлашмага аъзо давлатлар билан товар айирбошлаш ҳажми ўтган йил якунларига кўра 30 фоизга, жорий йилнинг биринчи тўрт ойида эса яна 33 фоизга ошди.

ЕОИИ мамлакатларидан жалб қилинаётган инвестициялар йилига қарийб 25 фоизга кўпаймоқда.

Шу билан бир қаторда, дунёда рўй бераётган шиддатли ўзгаришлар ва инқирозли ҳодисалар мамлакатларимиз барқарорлиги учун жиддий хатардир.

Глобаллашув даври янги жаҳон тартиботи шаклланиши босқичига ўтмоқда.

Илгари кузатилмаган миқёсдаги чеклов чоралари киритилаётгани, маҳсулотлар етказиб беришнинг логистик занжирлари ва кооперация алоқалари узилаётгани, хомашё ва озиқ-овқат маҳсулотларининг нархлари ўсаётгани, ижтимоий кескинлик кучайиб бораётганининг гувоҳи бўлиб турибмиз.

Юзага келган вазиятда умумий саъй-ҳаракатлар билан биргаликдаги чора-тадбирлар мажмуасини ишлаб чиқиш, ноодатий ечимлар топиш ва ҳамкорликнинг ностандарт механизмларидан фойдаланишни муҳим, деб ҳисоблаймиз.

Бугун савдо-иқтисодий ҳамкорликни кенгайтириш учун қулай шароитларни шакллантириш вазифаси ҳар қачонгидан долзарб аҳамиятга эга.

Ўзбекистон ва ЕОИИ мамлакатлари ўртасидаги ўзаро савдода техник тўсиқларни бартараф этишни давом эттириш ва сертификатлаштиришни тан олиш товарларнинг бозорларимизга кириб боришини анча соддалаштириш имконини беради.

Шу маънода, озиқ-овқат ва хомашёни четга чиқариш бўйича чекловлар Ўзбекистонга нисбатан татбиқ этилмаслиги масаласида бизни қўллаб-қувватлашларига ният қиламиз.

Шунингдек, биргаликда қишлоқ хўжалиги экинларини етиштириш ва озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш орқали агросаноат кооперациясини кенгайтиришни муҳим, деб ҳисоблаймиз.

Ушбу ишлар натижадорлигини ошириш учун Агрокооперация дастурини ишлаб чиқишни таклиф этамиз.

Ушбу дастур бозорларимизни кафолатли тўлдириш мақсадида ЕОИИ мамлакатларида дон ва мойли экинларни биргаликда етиштириш ҳамда мева-сабзавот экинларини, шу жумладан, уларнинг эртапишар навларини Ўзбекистонда етиштириш масалаларини қамраб олиши мумкин. Айни пайтда дастурни амалга ошириш учун, биринчи навбатда, мамлакатларимиз ҳудудларининг салоҳиятини ишга солиш мақсадга мувофиқ.

Янги хавф-хатарлар муқобил транспорт йўлакларини янада ривожлантириш, Жануб ва Шарқ йўналишларида транспорт боғлиқлигини мустаҳкамлашни тақозо этмоқда.

Энг яқин вақтда Осиё-Тинч океани минтақаси бозорларига чиқиш учун қўшимча имкониятлар яратадиган Ўзбекистон — Қирғизистон — Хитой темир йўлини қуриш лойиҳасини амалий рўёбга чиқаришга киришишни режалаштирмоқдамиз. Ушбу йўл Шарқ — Ғарб йўналишида мавжуд темир йўл магистралларининг имкониятларини кенгайтиради.

Шу билан бир қаторда, биз Жанубий Осиёга ва унинг 2 миллиард истеъмолчига эга бозорига чиқиш учун энг қисқа йўлни таъминлайдиган Термиздан Покистоннинг Пешоваригача трансафғон темир йўлини барпо этиш лойиҳасини амалга ошириш борасида ЕОИИдаги шерикларимиз билан ҳамкорлик қилишга тайёрмиз.

Бундан ташқари, мамлакатларимизнинг инновацион салоҳиятидан янада самарали фойдаланиш ҳамда саноат кооперациясининг янги шаклларини, энг аввало, юқори технологиялар соҳасида ривожлантириш тарафдоримиз.

Тошкент шаҳрида "ИННОПРОМ. Марказий Осиё" халқаро саноат кўргазмаси ўтказилгани бу борада биринчи амалий қадам бўлди. Унинг ишида бирлашма мамлакатларининг мингдан зиёд компанияси иштирок этди. Биз ушбу муҳим майдонни янада кенгайтириш ниятидамиз.

Шу мақсадда, энг аввало, кимё, фармацевтика, машинасозлик, ускунасозлик, электроника соҳаларида кооперация алоқаларини рағбатлантириш ва маҳаллийлаштиришни чуқурлаштириш бўйича қўшма "Йўл харитаси"ни ишлаб чиқишни таклиф этамиз.

Бунда янги компетенцияларни шакллантираётган илмий-тадқиқот институтлари ва технологик марказлар имкониятларини ишга солиш муҳим.

Мамлакатларимизда меҳнат миграцияси ва мутахассислар ҳаракати билан боғлиқ масалалар долзарблиги ортмоқда.

ЕОИИга аъзо ва кузатувчи мамлакатлар иқтисодиётларининг тез ўзгариб бораётган эҳтиёжларига мувофиқ меҳнат ресурсларини самарали жалб қилиш имконини берадиган зарур ҳужжатларни қабул қилиш ва соддалаштирилган тартиб-таомилларни қабул қилишни таклиф этамиз.

Пандемия оқибатларини енгиб ўтиш шароитида туризм соҳаси иқтисодий тараққиётнинг табиий драйверига айланиши мумкин. Йил бошидан буён Ўзбекистонга, биринчи навбатда, ЕОИИ мамлакатларидан туристлар оқими сезиларли ўсаётганини кузатмоқдамиз.

Жорий йил кузида Ўзбекистонда етакчи компанияларимиз иштирокида Туризм индустриясини ривожлантириш форумини ўтказишни таклиф этамиз.

Мамлакатларимиз ўртасидаги йўловчи транспорти қатновини тўлиқ ҳажмда тиклаш масаласини ишлаб чиқиш ҳам муҳимдир.

Ҳурматли саммит иштирокчилари!

Сўзимнинг якунида Ўзбекистоннинг Евроосиё иқтисодий иттифоқи билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни изчил ривожлантиришга интилиши қатъий эканини яна бир бор тасдиқламоқчиман.

Бугунги учрашув натижалари кўп қиррали шерикликни янада мустаҳкамлаш, мамлакатларимизда барқарор иқтисодий ривожланиш ва фаровонликни юксалтиришга хизмат қилишига ишонаман.

Эътиборларингиз учун раҳмат.

Конференция

ХОТИН-ҚИЗЛАРДА ЛИДЕРЛИК КЎНИКМАСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ИЛМИЙ АСОСЛАРИГА БАҒИШЛАНДИ

Хотин-қизларнинг жамиятдаги ролини ошириш, гендер тенглик ва оила масалалари бўйича республика комиссияси томонидан Тошкент давлат иқтисодиёт университети, тегишли вазирлик ва идоралар билан ҳамкорликда ташкил этилган конференция хотин-қизларда лидерлик кўникмаларини шакллантириш ва ривожлантириш илмий-амалий асосларига бағишланди.

➡ 2

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг йигирма олтинчи ялпи мажлиси очилиши тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг йигирма олтинчи ялпи мажлиси бугун — 2022 йил 28 май куни соат 10.00 да Тошкент шаҳрида Олий Мажлис Сенатининг мажлислар залида ўз ишини бошлайди.

Ялпи мажлис видеоконференцалоқа тарзида ўтказилиши режалаштирилган.

Ялпи мажлис Сенатнинг YouTube тармоғидаги саҳифаси орқали тўғридан-тўғри ёритиб борилади.

Олий Мажлис Сенати XXVI ялпи мажлисида

бир қатор қонунлар, жумладан, қуйидагилар муҳокама қилинади:

- "Давлат фуқаролик хизмати тўғрисида"ги;
- "Ер участкаларини компенсация эвазига жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйиш тартиб-таомиллари тўғрисида"ги;
- "Ер участкаларини компенсация эвазига жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйиш тартиб-таомиллари такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги;
- "Ер муносабатларида тенглик ва шаффофликни таъминлаш, ерга бўлган ҳуқуқларни ишончли ҳимоя қилиш ва уларни бозор активига айлантириш тизими такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги;
- "Гиёҳвандлик воситалари ва психотроп моддалар тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 19-моддасига қўшимча ва ўзгартиш киритиш ҳақида".

Вазирлар Маҳкамасига юборилган парламент сўрови натижалари таҳлил этилади:

- иқтисодиёт тармоқлари, ижтимоий соҳа объектлари ҳамда аҳоли турар жойларида қуёш ва шамол энергиясидан фойдаланиш бўйича Қорақалпоғистон Республикасида амалга оширилаётган ишлар;
- интернет жаҳон ахборот тармоғида ёшлар ва вояга етмаганлар учун миллий контентни ривожлантириш, уларнинг ижтимоий тармоқлардан фойдаланиш маданияти ва зарарли ахборотдан ҳимоялаш масаласи.

Шунингдек, ушбу масалалар кўрилади:

- Ўзбекистон Республикаси Марказий банки бошқаруви раисини тайинлаш;
- Ўзбекистон Республикаси Олий суди таркибига ўзгартиришлар киритиш;
- Олий Мажлис Сенати Оролбўйи минтақасини ривожлантириш масалалари ва экология қўмитасининг 2021 йил ва 2022 йилнинг биринчи чорагидаги фаолияти тўғрисидаги ҳисоботи;
- Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгашининг қарорларини тасдиқлаш.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ЕВРООСИЁ ИҚТИСОДИЙ ИТТИФОҚИНИНГ ОНЛАЙН САММИТИДА ИШТИРОК ЭТДИ

1

Биргаликдаги саъй-ҳаракатлар билан пандемиянинг салбий оқибатлари юмшатилгани ҳамда мамлакатларимиз ўртасидаги савдо-иқтисодий ҳамкорликда ижобий суръат таъминланаётгани таъкидланди. Хусусан, Ўзбекистоннинг ЕОИИ билан товар айирбошлаш ҳажми 2021 йилда 30 фоизга, жорий йил бошидан эса яна 33 фоизга ошди. ЕОИИ мамлакатларидан жалб қилинаётган инвестицияларнинг йиллик ўсиши қарийб 25 фоизни ташкил этмоқда.

Дунёда рўй бераётган шиддатли ўзгаришлар ва мамлакатларимиз барқарорлиги учун жиддий хатарга айланган инқирозли ҳодисаларни қайд этиб, Ўзбекистон раҳбари биргаликда ечим топишни тақозо этаётган энг долзарб вазифаларни кўрсатиб ўтди.

Президентимиз Ўзбекистон ва ЕОИИ мамлакатлари ўртасидаги савдода техник тўсиқларни бартараф этишни давом эттириш ва сертификатлаштиришни ўзаро тан олишга чақирди. Бу товарларнинг бозорларимизга кириб боришини анча соддалаштиришга хизмат қилади.

Биргаликда қишлоқ хўжалиги экинларини етиштириш ва озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш орқали агросаноат кооперациясини кенгайтириш алоҳида долзарб аҳамиятга эга экани таъкидланди. Бу борадаги натижадорликни ошириш мақсадида ҳудудлараро алоқаларни фаоллаштиришни назарда тутадиган Агрокооперация дастурини ишлаб чиқиш таклиф қилинди.

Ўзбекистон етакчиси муқобил транспорт йўлакларини янада ривожлантириш ҳамда Жануб ва Шарқ йўналишида транспорт жиҳатидан ўзаро боғлиқликни мустаҳкамлаш зарурлигига эътиборни қаратди. Шу муносабат билан Осиё-Тинч океани минтақаси бозорларига чиқиш учун қўшимча имкониятлар яратадиган Ўзбекистон — Қирғизистон — Хитой темир йўлини барпо этиш лойиҳасини амалга оширишни тез фурсатда бошлаш муҳим экани таъкидланди.

Термиз шаҳридан Покистоннинг Пешовар шаҳригача Жанубий Осиё ва унинг икки миллиард нафар истеъмолчига эга бозорига чиқиш учун энг қисқа йўлни таъминлайдиган трансафғон темир йўлини қуриш лойиҳасини амалга оширишда ҳамкорлик қилишга тайёрлик билдирилди.

Давлатимиз раҳбари мамлакатларимизнинг инновацион салоҳиятидан янада самарали фойдаланиш ҳамда тадбиркорларимиз ўртасида, энг аввало, юқори технологиялар соҳасида саноат кооперациясини амалга оширишнинг янги шаклларини ривожлантириш ташаббусини илгари сурди.

Тошкент шаҳрида ЕОИИ мамлакатларининг мингдан зиёд компанияси иштирокида "ИННОПРОМ. Марказий Осиё" халқаро саноат кўргазмаси ўтказилгани бу борада биринчи амалий қадам бўлди.

Кимё, фармацевтика, машинасозлик, ускунасозлик, электроника ва бошқа соҳаларда кооперация алоқаларини рағбатлантириш ва маҳаллийлаштиришни чуқурлаштириш бўйича қўшма "Йўл харитаси"ни ишлаб чиқиш таклиф этилди. Бунда илмий-тадқиқот институтлари ва технологик марказлар имкониятларини янада кенгроқ ишга солиш муҳим.

Иқтисодий тараққиётнинг табиий драйверига айланиши лозим бўлган туризм соҳасидаги саъй-ҳаракатларни бирлаштириш, шунингдек, мамлакатларимиз ўртасидаги йўловчи транспорти қатновини тўлиқ ҳажмда тиклаш зарурлигига алоҳида эътибор қаратилди.

Давлатимиз раҳбари Ўзбекистонда ЕОИИ мамлакатларининг етакчи компаниялари иштирокида Туризм индустриясини ривожлантириш форумини ўтказиш таклифини илгари сурди.

Президентимиз ўз нутқининг якунида Ўзбекистоннинг мамлакатларимиз барқарор тараққиётини таъминлаш ва фаровонлигини юксалтириш мақсадида Евроосиё иқтисодий иттифоқи билан ўзаро манфаатли ҳамкорлик ва кўп қиррали шерикликни изчил мустаҳкамлашга интилиши қатъий эканини яна бир бор тасдиқлади.

ЎзА.

МУНОСИБ МЕҲНАТ — ДАВЛАТ РИВОЖИДА МУҲИМ ОМИЛ

Кеча Олий Мажлис Сенатида Ўзбекистон Республикасида муносиб меҳнат бўйича 2021 — 2025 йилларга мўлжалланган мамлакат дастурининг "Йўл харитаси" муҳокамасига бағишланган халқаро давра суҳбати бўлиб ўтди.

Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш миллий комиссияси томонидан Халқаро меҳнат ташкилоти ҳамкорлигида ташкил этилган тадбирда мамлакатимиз ва ХМТ экспертлари, мутасадди вазирлик ва идоралар вакиллари ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари қатнашди.

Давра суҳбати

Тадбирнинг очилишида Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш миллий комиссияси раиси Т. Норбоева, Халқаро меҳнат ташкилотининг Шарқий Европа ва Марказий Осиё мамлакатлари бўйича бюроси директори О. Кулаева, Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазири Н. Ҳусанов, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси раиси Қ. Рафиқов ҳамда Ўзбекистон иш берувчилари Конфедерацияси раиси И. Ҳайдаров сўзга чиқди.

Таъкидланганидек, Ўзбекистон ушбу тузилмага аъзо давлат сифатида халқаро мажбуриятларига тўлиқ риоя этган ҳолда, мамлакатимизда меҳнат муносабатларини ривожлантириш бўйича изчил ҳамкорлик қилиб келмоқда.

Хусусан, сўнгги йилларда Ўзбекистон ва ХМТ ўртасидаги ҳамкорлик янги босқичга кўтарилиб, меҳнат муносабатларини такомиллаштириш ва муносиб меҳнат тамойилларини кенг тарғиб этиш бўйича қатор лойиҳа ва дастурлар ҳаётга татбиқ этилди. Натижада меҳнат муносабатлари тизими тубдан такомиллашди ва соҳага халқаро стандартлар тўлиқ жорий этилиб, фуқароларнинг меҳнат соҳасидаги ҳуқуқлари таъминланмоқда.

Ўзбекистоннинг меҳнат муносабатларини такомиллаштириш, соҳадаги муаммоларни бартараф этиш ишлари халқаро ҳамжамият, хусусан, ХМТ томонидан тўлиқ қўллаб-қувватланмоқда.

Тадбирда мазкур тузилма билан рўёбга чиқарилган биринчи йирик дастур 2014 — 2016 йилларга мўлжалланган ва кейинчалик 2020 йилга қадар узайтирилган "Ўзбекистонда муносиб меҳнат дастури" бўлганлиги ҳам айтиб ўтилди. Муҳими, бу дастур ижроси тўлиқ бажарилиб, меҳнат муносабатлари такомиллашувида муҳим аҳамият касб этди.

Давра суҳбати иштирокчилари муносиб меҳнат шароитларини янада такомиллаштириш ва янги лойиҳаларни амалга ошириш мақсадида 2021 йил сентябрь ойида қабул қилинган "Ўзбекистонда муносиб меҳнат бўйича 2021 — 2025 йилларга мўлжалланган янги мамлакат дастури" ва уни 2022 — 2023 йилларда амалга ошириш бўйича "Йўл харитаси" юзасидан ўз фикрларини билдирдилар.

Жумладан, мазкур "Йўл харитаси"да муносиб меҳнат шароитларини такомиллаштиришга қаратилган 50 дан ортиқ тадбирлар режалаштирилган бўлиб, улар меҳнат қонунчилигини халқаро стандартларга мослаштириш, норасмий бандликни қисқартириш ва ижтимоий ҳимояни кучайтириш каби масалаларга йўналтирилган.

— "Йўл харитаси" мамлакатимизда муносиб меҳнат тамойилларини тарғиб қилишнинг ўзига хос формуласига айланади ва янги Ўзбекистонда фуқаролар меҳнат ҳуқуқларини таъминлаш учун кенг имкониятлар яратади. Иқтисодий имкониятларни кенгайтириш, аҳоли бандлигини таъминлаш, иш ўринлари яратиш, энг муҳими, иқтисодиёт, жамият ва давлатни барқарор ривожлантиришга хизмат қилади, — деди Т. Норбоева.

О. Кулаева Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислоҳотлар, энг аввало, меҳнат муносабатларига оид янгиланишлар Халқаро меҳнат ташкилоти томонидан юқори баҳоланишини таъкидлаб ўтди.

Хусусан, яқинда Жанубий Африка Республикасида ўтказилган Болалар меҳнатига барҳам бериш бўйича 5-Глобал конференцияда иштирокчилар томонидан болалар меҳнатига ва мажбурий меҳнатга қарши курашишда юртимизда олиб борилаётган саъй-ҳаракатлар юқори баҳолангани, соҳада эришилган натижалар мамлакатда муносиб меҳнат тамойилларини жорий этиш ва аҳоли бандлигини таъминлашда муҳим аҳамият касб этаётганлиги ҳамда Ўзбекистон тажрибаси бошқа давлатларга намуна бўлиши айтилгани алоҳида таъкидланди.

Тадбир давомида иштирокчилар кичик гуруҳларга бўлинган ҳолда "Ўзбекистонда муносиб меҳнат бўйича янги мамлакат дастури"ни 2022 — 2023 йилларда амалга ошириш бўйича "Йўл харитаси" лойиҳасини қайта кўриб чиқди. Якунда лойиҳани янада такомиллаштириш юзасидан таклифлар ишлаб чиқилди.

«Халқ сўзи».

ХОТИН-ҚИЗЛАРДА ЛИДЕРЛИК КЎНИКМАСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ИЛМИЙ АСОСЛАРИГА БАҒИШЛАНДИ

1

Олий Мажлис Сенати Раиси Т. Норбоеванинг лидер қизларга йўллаган видеомурожаати юртимизда гендер тенгликни таъминлаш, давлат бошқаруви ва жамиятнинг барча жараёнида опа-сингилларимиз ролини ошириш юзасидан амалга оширилаётган кенг кўламли ишлар атрофлича таҳлил қилинганлиги билан иштирокчиларда илиқ таассурот қолдирди.

Ўз навбатида, қатнашчилар томонидан хотин-қизлар, уларнинг ғоя ва ташаббусларини қўллаб-қувватлаш бўйича мамлакатда олиб борилаётган саъй-ҳаракатлар ҳамда сиёсий жараёнларда уларнинг фаол иштирокини таъминлаш ва бу борада лидер аёллар ўрни ва роли муҳим экани қайд этиб ўтилди.

Таъкидланганидек, хотин-қизлар ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, уларни қўллаб-қувватлаш мақсадида 2 та қонун, 40 дан ортиқ қонуности ҳужжатлари, 2030 йилга қадар Ўзбекистон Республикасида гендер тенгликка эришиш стратегияси ҳамда Ўзбекистон Республикасида оила институтини мустаҳкамлаш концепцияси қабул қилинган бўлиб, айни пайтда улар дастуриламал бўлиб хизмат қилмоқда.

Шунингдек, тадбирда мамлакат тараққиётининг янги босқичида хотин-қизларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш, ҳуқуқ ва имкониятларини кенгайтиришга катта эътибор қаратилаётганлиги ҳаётий мисоллар ёрдамида очиб берилди.

Конференцияда бир қатор таклифлар ҳам илгари сурилди. Жумладан, лидер қизлар томонидан билдирилган "Гендер иқтисодиёт" факультетини очиш ҳамда унинг ёрдамида иқтисодиётни ривожлантириш таклифи қўллаб-қувватланди.

Тадбир доирасида Сенат Раиси ташаббуси билан университетда ташкил этилган иқтидорли талаба қизларнинг ижодий, интеллектуал ва лидерлик қобилиятларини рўёбга чиқариш, бўлажак кадрларни тайёрлашга хизмат қиладиган "Лидер қизлар клуби" хонасининг очилиш маросими ҳам бўлиб ўтди.

«Халқ сўзи».

Анжуман

27 май куни Тошкент шаҳрида Ўзбекистон томони раислигида Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар атроф-муҳит масалалари бўйича масъул вазирлик ва идоралари раҳбарларининг учинчи йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш аввалида делегациялар раҳбарлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси жойлашган ҳудуддаги хиёбонга ўзаро ҳамкорлик ва дўстлик рамзи сифатида дарахт кўчатлари ўтқазилди.

ШҲТнинг экологик ахборот алмашинуви йўлида дадил қадам ташланди

Гибрид форматда ташкил этилган йиғилишда ШҲТга аъзо давлатларнинг (Ҳиндистон Республикаси, Қозоғистон Республикаси, Хитой Халқ Республикаси, Қирғизистон Республикаси, Покистон Ислом Республикаси, Россия Федерацияси, Тожикистон Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси) атроф-муҳит масалалари бўйича масъул вазирлик ва идоралари раҳбарлари ҳамда ШҲТ Котибияти вакиллари иштирок этди.

Йиғилишни Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси раиси Н. Обломурадов олиб борди.

Делегациялар раҳбарлари Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатларнинг атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги ҳамкорлиги ҳолати ва ривожлантириш истиқболлари тўғрисида ўз тақдимотларини ўтказди.

Иқлим ўзгариши ва экологик муаммолар чегара билмайди. Улар билан курашиш эса глобал, минтақавий ва миллий миқёсдаги комплекс саъй-ҳаракатларни талаб этади. Экологик хавф-хатар тобора кескин тус олаётган бир даврда бу борадаги ҳамкорликни янада ривожлантириш ШҲТга аъзо давлатлар учун жиддий аҳамиятга эга. Шу сабабли ҳам кейинги йилларда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги кўп томонлама ҳамкорликни институционаллаштириш йўлида ШҲТ доирасида қатор муҳим ишлар амалга оширилмоқда.

Йиғилишда томонлар 2021 йил 17 сентябрь куни Душанбе шаҳрида Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатларнинг Давлат раҳбарлари кенгаши йиғилишида тасдиқланган "ШҲТга аъзо давлатларнинг 2022 — 2024 йилларга мўлжалланган атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги ҳамкорлик концепциясини амалга ошириш бўйича Ҳаракатлар режаси"ни амалга ошириш юзасидан фикр алмашдилар.

"ШҲТнинг экологик ахборот алмашинуви учун ягона платформани биргаликда яратиш дастури" қабул қилинди.

Йиғилиш якунида Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатларнинг атроф-муҳит масалалари бўйича масъул вазирлик ва идоралари раҳбарларининг 2023 йилда ўтказиладиган навбатдаги тўртинчи йиғилишига Ҳиндистон Республикаси раислик қилиши маълум қилинди.

ШҲТга аъзо давлатлар атроф-муҳитни муҳофаза қилиш вазирларининг Тошкент учрашуви Ўзбекистон томонидан олиб борилаётган фаол "экологик дипломатия"нинг навбатдаги муҳим натижаси бўлди.

«Халқ сўзи».

ҲАМКОРЛИКНИНГ ҲОЗИРГИ ҲОЛАТИ ВА ИСТИҚБОЛЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Учрашув

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раисининг биринчи ўринбосари Содиқ Сафоевнинг Европа тикланиш ва тараққиёт банки (ЕТТБ) директори ўринбосари, катта сиёсий маслаҳатчиси Жонатан Авес билан учрашуви бўлиб ўтди.

Унда ЕТТБ ва Ўзбекистон ўртасидаги ҳамкорликнинг айни ҳолати ва истиқболлари муҳокама қилинди.

ЕТТБ делегацияси раҳбари Ўзбекистонда аҳоли турмуш даражасини ошириш, камбағалликни камайтириш ҳамда гендер тенгликни таъминлашга қаратилган ўзгаришлар ва ислоҳотлар кўламини алоҳида эътироф этди. ЕТТБ Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси мақсадларига эришишда ҳар томонлама кўмак беришга тайёр эканлигини билдирди.

Мулоқот чоғида томонлар сўнгги йилларда Ўзбекистон ва ЕТТБ ўртасидаги ҳамкорлик юқори даражага кўтарилганлигини қайд этди.

Учрашув якунлари бўйича ўзаро манфаатли йўналишларда самарали ҳамкорликни давом эттириш бўйича келишувга эришилди.

«Халқ сўзи».

РЕСПУБЛИКА ЭССЕЛАР ТАНЛОВИ

ИҚТИДОРЛИ, ИНТИЛУВЧАН, ИЖОДКОР ТАЛАБА-ЁШЛАРНИ АНИҚЛАШ ИМКОНИНИ БЕРДИ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясида "Янги Ўзбекистонни ўзимиз, ўз қўлларимиз билан бунёд этамиз!" шиори остида ўтказилган республика эсселар танлови ғолибларини тантанали тақдирлаш тадбири бўлиб ўтди.

Видеоконференцалоқа шаклида ташкил этилиб, мамлакатимизнинг барча ҳудудини қамраб олган мазкур тадбирда марказий студиядан Ўзбекистон Республикаси Президенти маслаҳатчиси ўринбосари Н. Холбўтаев, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикерининг биринчи ўринбосари, академик А. Саидов, олий ва ўрта махсус таълим вазири А. Тошқулов, Республика Маънавият ва маърифат маркази раҳбари, танловнинг ҳакамлар ҳайъати раиси, сенатор М. Ҳожиматов ва танловнинг республика босқичида иштирок этиш имкониятини қўлга киритган 42 нафар талаба-ёшлар ҳамда уларнинг устозлари, ота-оналари қатнашди.

Рағбат

Шунингдек, ҳудудий студиялардан жойлардаги касаба уюшмалари ва олий таълим муассасалари раҳбарлари, профессор-ўқитувчилари, танловнинг қуйи босқичларида иштирок этган талабалар ҳам қатнашди.

Тантанали тадбирни Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси раиси, сенатор Қудратилла Рафиқов олиб борди.

— Бугунги кунда юртимизда Президентимиз ташаббуси билан бошқа соҳаларда бўлгани каби олий таълим тизимида ҳам туб ислоҳотлар амалга оширилмоқда, — деди Қ. Рафиқов. — Натижада янги Ўзбекистон ёшларини замонавий билим ва юксак маънавий-ахлоқий фазилатларга эга, мустақил фикрлайдиган, юқори малакали кадрлар этиб тарбиялаш тизими такомиллаштирилиб, таълим жараёнини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш ва модернизация қилиш борасида изчил чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Қолаверса, яратилаётган кенг имкониятлардан самарали фойдаланаётган талаба-ёшлар турли инновацион лойиҳаларни амалга ошириб, фанлар бўйича республика ва халқаро танловларда ўз билимларини намоён этмоқда.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси томонидан бир қатор вазирлик ва идоралар билан ҳамкорликда олий таълим муассасаларининг бакалавр таълим йўналиши талабалари ўртасида ўтказилган республика эсселар танлови ҳам ёшларни ватанпарварлик, қонунлар, миллий ва умуминсоний қадриятларга ҳурмат руҳида, зарарли оқимларга қарши тура оладиган, ҳаётга бўлган қатъий ишонч ва қарашлар, буюк мақсадларга эга шахслар сифатида тарбиялаш, уларда Ватан тақдирига дахлдорлик фазилатларини қарор топтириш мақсад қилинган.

Мазкур танлов тўрт босқичда — факультет, олий таълим муассасаси, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳамда республика миқёсида ташкил этилди. Ҳар бир босқич иқтидорли, интилувчан, ижодкор талаба-ёшларни аниқлаш имконини берди.

Жорий йилнинг 28 апрелидан 19 майгача бўлиб ўтган танловнинг уч босқичида 240 мингдан зиёд талабалар фаол иштирок этди. Жумладан, танловнинг биринчи — факультет босқичида 1,5 мингдан ортиқ талабалар ғолиб, деб топилиб, иккинчи босқичга йўлланма олди. Учинчи — ҳал қилувчи босқичга эса 350 нафардан зиёд талабалар етиб келди. Ғолиблар орасида ўз ижодий ишларини ўзбек, қорақалпоқ ва рус тилидан ташқари инглиз тилида ёзган ёшларнинг ҳам борлиги янада қувонарлидир. Танловнинг ҳудудий босқичида фахрли 1, 2, 3-ўринларни эгаллаган ғолиблар республика босқичида қатнашди.

Аҳамиятли жиҳати шундаки, эсселар танлови мамлакатимизда кечаётган бугунги ўзгариш ҳамда янгиланишлар ёшлар қалбида қандай акс этаётгани, улар Ватанимиз ва жамиятимизнинг эртанги кунини қандай тасаввур қилаётганлари, янги Ўзбекистонни барпо этишдек буюк мақсадлар йўлидаги қарашларини ҳам намоён этди.

Эсселар танловининг республика босқичи 24 — 27 май кунлари Тошкент шаҳрида ўтказилди. Унинг доирасидаги тадбирлар эса ниҳоятда сермазмун ва эсда қоларли бўлди. Жумладан, мамлакатимизнинг турли ҳудудларидан 42 нафар республика босқичи иштирокчиси ҳамда уларнинг устозлари пойтахтимизда тантанали равишда кутиб олиниб, Касаба уюшмалари Федерацияси тасарруфидаги "Чинобод плаза" санаторийсига жойлаштирилди. У ерда иштирокчилар учун барча шарт-шароит яратиб берилди.

Танлов доирасида белгиланган тадбирлар дастурига мувофиқ, иштирокчилар Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ҳамда бошқа олий таълим муассасалари, республика идораларида бўлиб, улар фаолияти билан танишди. "Ғалаба боғи" ёдгорлик мажмуаси, "Янги Ўзбекистон" боғи, "Шон-шараф" давлат музейи ҳамда Ўзбек Миллий академик драма театрига саёҳатлар эса ҳақиқий маънода ёшларда ватанпарварлик туйғуларини янада кучайтирди, улар қалбида унутилмас онларни муҳрлади, десак, муболаға бўлмайди.

26 май куни эсселар танловининг республика босқичи иштирокчилари Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясида "Янги Ўзбекистонни ўзимиз, ўз қўлларимиз билан бунёд этамиз!" мавзуида эссе ёздилар. Ижодий ишларни баҳолашда мавзунинг мазмун-моҳияти тўлақонли очиб берилганлиги, тарих, бугун ва истиқболни ёритиб бера олганлиги, мавзуга оид мавжуд муаммолар ва уларнинг ечими бўйича таклифлар илмий, бадиий тасвирланганлиги, амалга оширилаётган ислоҳотларга нисбатан ўз муносабати, хулосавий фикрларнинг мавжудлиги, грамматик ва услубий жиҳатдан тўғри ёзилганлиги каби мезонларга алоҳида эътибор қаратилди.

Эсселар нуфузли ҳакамлар ҳайъати аъзолари томонидан холисона баҳоланди. Талабаларнинг ижодий ишлари мазмунли ва ўзига хос тарзда ёзилгани, қалб қўридан тўкилган сатрларга бойлиги ҳамда самимиятга тўла эканлиги боис уларни баҳолаш осон кечмади, албатта.

Тантанали тақдирлаш тадбирида эсселар танловининг республика босқичи иштирокчиларининг барчасига Президент совғаси сифатида замонавий ноутбуклар топширилди.

Баҳолаш натижаларига кўра танловнинг республика босқичида иштирокчилар орасидан 1, 2 ва 3-ўрин ғолиблари ҳамда бир қатор номинациялар бўйича совриндорлар аниқланди. Республика босқичида 3-ўринни эгаллаган талаба диплом ва 10 миллион сўм, 2-ўринни қўлга киритган талаба диплом ҳамда 20 миллион сўм, 1-ўринни эгаллаб ғолиб бўлган талаба диплом ва 30 миллион сўмлик пул мукофоти билан тақдирланди.

Номинациялар ғолибларига диплом ва қимматбаҳо совғалар топширилди. Танлов ғолибларининг устозлари ҳам муносиб рағбатлантирилди.

Тадбир давомида эсселар танлови иштирокчилари ҳамда ғолиблар, уларнинг устозлари ва ота-оналари сўзга чиқиб, бугун мамлакатимизда Президентимиз раҳнамолигида ёшларнинг иқтидор ва салоҳиятларини эркин намоён этишлари учун яратиб берилаётган шароит ва имкониятларни эътироф этдилар ҳамда ўз миннатдорликларини билдиришди.

Раҳим ШЕРҚУЛОВ
(«Халқ сўзи»).

Аҳмад Шоҳид:

ЎЗБЕКИСТОН КОНСТРУКТИВ МУЛОҚОТГА МУТЛАҚО ОЧИҚ ЭКАНИНИ НАМОЙИШ ЭТМОҚДА

Ўзбекистон Америка Қўшма Штатларидаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Жавлон Ваҳобов Вашингтонда бўлиб турган БМТнинг дин ва эътиқод эркинлиги масалалари бўйича махсус маърузачиси Аҳмад Шоҳид билан учрашув ўтказди.

Эътироф

Мулоқотда БМТ махсус маърузачиси билан Ўзбекистонда виждон эркинлигини таъминлаш, диний ташкилотларни рўйхатга олиш ва уларнинг эркин фаолият юритиши учун шарт-шароитлар яратиш, тақиқланган ташкилотларда қатнашганликда айбланган маҳкумларни озод қилиш, ҳуқуқни қўллаш амалиётини такомиллаштириш, шу жумладан, маърифий Исломни тарғиб қилишнинг институционал механизмларини кенгайтириш соҳаларида кўрилаётган чора-тадбирлар тўғрисидаги батафсил маълумотлар ўртоқлашилди. Ўзбекистоннинг диний экстремизм ва терроризмга қарши кураш борасидаги саъй-ҳаракатларида жамиятнинг барча қатламлари иштирокида бағрикенглик, ўзаро ҳурмат, динлараро ва маданиятлараро мулоқот ғоялари ва тамойилларини илгари суришга жуда муҳим аҳамият берилаётгани алоҳида таъкидланди. Бугунги кунда Ўзбекистонда аҳоли радикаллашуви борасида барвақт огоҳлантириш ва жамиятнинг турли қатламлари вакилларини, асосан, ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш юзасидан "жаҳолатга қарши маърифат" тамойили бўйича тизимли равишдаги чора-тадбирлар мажмуи амалга оширилмоқда.

Ўз навбатида, Аҳмад Шоҳид Ўзбекистоннинг диний эркинликни таъминлашдаги тараққиётидан мамнун эканини таъкидлади.

"Президент Шавкат Мирзиёев билан 2017 йилда бўлиб ўтган биринчи учрашувимдан буён унинг туб ўзгаришларни амалга оширишдаги қатъияти туфайли Ўзбекистон инсон ҳуқуқларини, айниқса, виждон эркинлиги ва динга эътиқод ҳуқуқини илгари суриш ва ҳимоя қилиш борасида самарали муваффақиятларга эришганига гувоҳ бўляпман", деди БМТ махсус маърузачиси.

Унинг айтишича, Ўзбекистон саноқли давлатлар қаторида мавжуд муаммоларни бартараф этишда халқаро институтлар ва экспертлар ҳамжамияти билан конструктив мулоқотга мутлақо очиқ эканини намойиш қилмоқда.

БМТ махсус маърузачиси фикр, виждон, дин ва эътиқод эркинлигига асосланган халқаро стандартлар ҳақидаги билимларни оширишга қаратилган қўшма ўқув дастурларини ташкил қилиш орқали Ўзбекистон билан диний эркинлик соҳасидаги тараққиётни янада ривожлантириш бўйича ҳамкорликни давом эттиришдан манфаатдор эканини таъкидлади. Аҳмад Шоҳид, шунингдек, бундай дастурлар тегишли давлат идоралари ва жамоат ташкилотлари вакилларининг касб салоҳиятини ривожлантиришга ҳам имкон беришини қайд этди.

«Дунё» АА.
Вашингтон

КОНСТИТУЦИЯВИЙ ИСЛОҲОТЛАР ҲАР БИР ФУҚАРО ҲАЁТИДА АКС ЭТИШИ КЕРАК

Аввал хабар берилганидек, шу йилнинг 20 май куни бўлиб ўтган Олий Мажлис Сенати ва Қонунчилик палатаси Кенгашларининг қўшма мажлисида Конституцияга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, таклифларни шакллантириш ва ташкилий чора-тадбирларни амалга ошириш бўйича Конституциявий комиссия ташкил этилди.

Халқ вакиллари — ҳудудларда

Хўш, конституциявий ислоҳот нима учун керак, унинг асл моҳияти нимадан иборат? Конституциявий комиссия фаолияти қандай ва қайси тамойиллар асосида ташкил этилади?

Бундай саволлар бугун интернет тармоқларида янграшни бошлади. Саволларга жавоб бериш, кенг жамоатчилик ўртасида тушунтириш, тарғибот ишларини олиб бориш мақсадида Қонунчилик палатаси депутатлари ўз сайлов округларида учрашувлар ўтказяпти.

Ана шундай учрашувларнинг бири — Наманган муҳандислик-қурилиш институтида бўлиб ўтди. Унда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Мухторжон Ҳожиматов иштирок этди ва сўзга чиқди.

Таъкидланганидек, мамлакатимизда барча соҳада олиб борилаётган кенг кўламли ислоҳотлар, жамиятимизнинг тезкор тараққиёти Бош қомусимизни бугунги реал воқеликка, демократик янгиланишлар жараёнларига мос бўлишини таъминлашни, тараққиёт стратегиясига мустаҳкам ҳуқуқий замин яратишни муҳим вазифага айлантирмоқда. Шу сабабли, мамлакатимизда ушбу муҳим конституциявий ислоҳотлар жараёнига киришилди.

Конституциявий ўзгаришлар "Инсон қадри учун", "Янги Ўзбекистон — ижтимоий давлат" тамойиллари асосида халқимизнинг фаровонлиги янада юксалишига, мамлакатимиз иқтисодиёти тармоқларини трансформация қилиш ва тадбиркорликни жадал ривожлантириш, инсон ҳуқуқлари ва манфаатларини сўзсиз таъминлашга қаратилган ислоҳотларни қатъий давом эттириш учун мустаҳкам пойдевор бўлиши муҳим аҳамият касб этади. Янги Ўзбекистонни бунёд этиш баробарида, конституциявий ислоҳотларнинг амалга оширилиши жамият тараққиёти, халқимиз фаровонлигини янги босқичга кўтаришга хизмат қилиши таъкидланди.

Шунингдек, Конституциявий комиссиянинг асосий вазифалари, таклифларни кўриб чиқиш тамойиллари тўғрисида ҳам батафсил маълумот берилди.

Учрашувда бир қатор фикр ва таклифлар янгради, иштирокчилар ўзларини қизиқтирган саволларга батафсил жавоб олди.

«Халқ сўзи».

МАКТАБДАГИ ШАРОИТ ЎРГАНИЛДИ

Айни кунларда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари ўзи сайланган округларда бўлиб, аҳоли билан мулоқотлар ўтказмоқда.

Хусусан, депутат Елена Бабенконинг Андижон шаҳридаги сайловчилар билан навбатдаги учрашуви 48-умумтаълим ўрта мактабида бўлиб ўтди.

Дастлаб депутат билим даргоҳи фаолияти билан танишиб, муаммо ва камчиликларни ўрганди.

Мазкур таълим муассасаси 1985 йилда қурилган бўлиб, 2008 йилда мукаммал таъмирланган. Ҳозирги кунда унда 3 минг 260 нафар ўқувчи таълим олмоқда.

Мулоқотлар чоғида эскирган жиҳозларни янгилаш, спорт анжомлари билан таъминлаш масалалари ўртага ташланди. Аниқланган камчиликлар ечими депутат назоратига олинди.

Е. Бабенко вилоят марказидаги "Мустақилликнинг 21 йиллиги" маҳалла фуқаролар йиғинида бўлиб ўтган маҳалла раиси сайловида ҳам иштирок этди.

Шунингдек, халқ вакили ҳудудларда янги иш ўринларини яратиш бўйича амалга оширилаётган ишлар самарадорлигини ўрганиб, соҳада олиб борилаётган ишларни такомиллаштириш бўйича таклифлар берди.

ВАЗИРЛИККА ДЕПУТАТ СЎРОВИ ЮБОРИЛАДИГАН БЎЛДИ

Парламент қуйи палатаси депутати Дилбар Мамажонованинг Фарғона туманидаги аҳоли билан учрашувлари кўтаринки руҳда ўтмоқда.

Айни жараёнда депутат ташаббуси билан туман ҳокими, ташкилот, корхона раҳбарлари иштирокида фуқаролар қабули ташкил этилди. Туман Халқ қабулхонасида бўлиб ўтган учрашувда фуқаролар томонидан кўтарилган кўплаб муаммолар жойида ҳал этилди.

Жумладан, жарроҳлик амалиёти учун пул ажратиш масаласида ёрдам сўраган И. Умаров вилоят шифохонасида ташкил этилган акция доирасида бепул операция қилинадиган бўлди. Сайловчилардан тушган бошқа мурожаатлар бўйича ҳам тегишли чоралар белгилаб олинди.

Шундан сўнг депутат "Бўстон" МФЙда жойлашган кўп тармоқли поликлиника ходимлари билан учрашди. Унда мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг кўламли ўзгаришларнинг ҳамда конституциявий ислоҳотларни рўёбга чиқариш билан боғлиқ ишларнинг мазмун-моҳияти, аҳамияти ҳақида тушунчалар берилди. Поликлиникадаги мавжуд муаммолар ўрганилди. Аниқланган камчиликларни бартараф этиш юзасидан Соғлиқни сақлаш вазирлигига депутат сўрови юбориладиган бўлди.

Халқ вакили ҳудудда иш ўринларини яратиш бўйича амалга оширилаётган ишлар ҳолати билан ҳам яқиндан танишди.

МУАММОЛАР ТЕЗДА ЎЗ ЕЧИМИНИ ТОПАДИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Ҳазратқул Хўжамқулов аҳолининг турмуш шароитларини ўрганиш, жойлардаги мавжуд муаммоларни аниқлаш ва ҳал этиш мақсадида Шеробод тумани Халқ қабулхонасида фуқаролар қабулини ўтказди.

Аҳоли вакиллари билан юзма-юз мулоқотлар чоғида ечимини кутиб қолган муаммолар, жумладан, қўшимча мактаб ва боғча қуриш, тадбиркорлик фаолияти билан боғлиқ масалалар, ички йўлларни таъмирлаш, битирувчи ёшларни иш билан таъминлаш, даволаниш учун тиббий йўлланма олиш, шу билан бирга, ҳудудни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш билан боғлиқ бир қатор масалалар юзасидан таклиф ва мулоҳазалар ўртага ташланди.

Депутат билан мулоқотда фуқаролар томонидан 18 та мурожаат келиб тушган бўлса, шундан учтаси шу жойнинг ўзида ижобий ечим топди. Қолган масалалар тегишли ташкилотлар орқали ҳал қилиниши белгилаб олинди.

Шунингдек, депутат тумандаги ўрганишлар жараёнида мамлакатимизда конституциявий ислоҳотларни амалга ошириш билан боғлиқ ишларнинг мазмун-моҳияти ва аҳамияти бўйича тушунтириш ишларини ҳам олиб борди.

Халқ вакилларининг ҳудуддаги ўрганишлари давом этмоқда.

«Халқ сўзи».

Сенат ялпи мажлиси олдидан

ҚОНУН ЮЗАСИДАН ҚЎМИТА ХУЛОСАСИНИ ТАСДИҚЛАШ МАСАЛАСИ КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

Олий Мажлис Сенати Фан, таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда қўмита аъзолари, экспертлар, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ҳамда халқ депутатлари Тошкент шаҳар ва вилоятлар Кенгашлари депутатлари, тегишли вазирлик ва идоралар вакиллари иштирок этди.

Тадбирда Сенатнинг йигирма олтинчи ялпи мажлисига киритилаётган "Гиёҳвандлик воситалари ва психотроп моддалар тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 19-моддасига қўшимча ва ўзгартиш киритиш ҳақида"ги қонун юзасидан қўмита хулосасини тасдиқлаш масаласи кўриб чиқилди.

Таъкидланганидек, қонун хусусий саноат корхоналари таклифлари доирасида ишлаб чиқилган бўлиб, унинг қабул қилиниши асосий ишлаб чиқаришида ёндош маҳсулот сифатида прекурсор ҳосил бўлаётган хусусий корхоналарга муомалада бўлиши чекланган прекурсорларни ишлаб чиқариш ва тайёрлаш фаолиятини лицензия билан амалга ошириш имконини беради. Бу эса, ўз навбатида, хомашёни чуқур қайта ишлаш ва маҳаллий саноатни ривожлантиришга хизмат қилади.

Қонунда прекурсорларни ишлаб чиқариш ва тайёрлашни лицензияга эга бўлган юридик шахсларга (давлат ва хусусий корхоналарга) рухсат бериш, шунингдек, прекурсорларни ишлаб чиқариш, сақлаш, ташиш, сотиш, Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кириш ва олиб чиқишга бўлган талабларни белгиланган тартибда тегишли давлат органлари томонидан назоратга олиш масалалари ҳам назарда тутилган.

Мажлисда кўрилган масала юзасидан Сенат қўмитаси тегишли қарори қабул қилинди.

«Халқ сўзи».

БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИ АЛИФБОСИ

ЎЗБЕКИСТОН БИРЖАСИ ҚАНДАЙ РИВОЖЛАНМОҚДА?

Биржа, бу — бозор тамойилининг асосий кўрсаткичи, яъни мамлакат иқтисодиёти ҳолатини билдирувчи муҳим омиллардан бири. Биржа фаолияти биржа савдоларига боғлиқ. Жорий йилнинг 17 май куни Ўзбекистон товар-хомашё биржаси фаолиятига доир видеоселектор йиғилишида Президентимиз унга янада аниқ таъриф берди: биржа, бу — бозор иқтисодиётининг алифбоси.

Дарҳақиқат, бозор биржа савдоларида шаклланади. Тадбиркорларга янги имконият ва рақобат яратадиган майдон — биржа бозори. Биржа савдоларининг вужудга келиши ишлаб чиқариш ҳамда савдонинг ривожланишига асосланади.

Таҳлил

Савдоларнинг самарали ташкил этилиши — давр талаби

Бугунги кунда иқтисодиётда содир бўлаётган ўзгаришлар биржа савдоларини самарали ташкил этишни талаб этмоқда. Сабаби, биржа, аллақачон, бозор иқтисодиётининг муҳим бўғинига айланиб улгурган. Бунда товар муносабатларининг самарали амал қилишида тегишли хомашё биржалар фаолияти муҳим аҳамият касб этмоқда. Шундан келиб чиққан ҳолда, ҳар бир мамлакат ўз иқтисодий тараққиётида биржалар фаолиятини ривожлантиришга эътибор қаратади. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси товар-хомашё биржаси фаолиятининг кенгайиши бозор иқтисодиётида савдоларнинг эркин рақобатини кучайтириш ҳамда ишлаб чиқарувчилар учун янги бозорларни шакллантиришга хизмат қилади. Шунингдек, мамлакатимиздаги маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг маҳсулотлари товар-хомашё биржаси савдолари орқали амалга оширилиши натижасида "яширин иқтисодиёт" ва коррупция ҳолатлари пасайишига олиб келади.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар туфайли маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг биржа савдоларида иштироки ортмоқда. Хусусан, Президентимизнинг 2017 йил 14 ноябрдаги, 2019 йил 8 октябрдаги, 2021 йил 2 июлдаги қарорларига кўра, давлат харидларини амалга ошириш тўғрисидаги эълонлар ва давлат харидлари натижалари тўғрисидаги ахборотни кенг жамоатчиликка етказиш мақсадида стратегик корхоналар харидларининг шаффофлигини ошириш бўйича махсус ахборот порталида алоҳида саҳифа (yirikxarid.uzex.uz) яратилиши биржа савдолари ҳажми кескин ортишига олиб келди. Шунингдек, давлатимиз раҳбарининг 2019 йил 5 декабрдаги қарорига мувофиқ, маҳаллий ишлаб чиқарувчилар учун яратилган электрон дўконнинг алоҳида саҳифаси — миллий дўкон орқали тузилган шартномалар ҳажми ўтган йилнинг мос даврига нисбатан қарийб 2,4 бобарбарга ошиб, 709,8 млрд. сўмни ташкил қилди. Видеоселектор йиғилишида қайд этилганидек, сўнгги йиллардаги ислоҳотлар натижасида биржа савдо айланмаси 2 бараварга ўсиб, 90 триллион сўмга етган, сотиладиган товарлар сони эса 3 бараварга кўпайган.

Айтиш жоизки, илгари товар ишлаб чиқарувчилар ва уларнинг истеъмолчилар ўртасида воситачилар кўп бўлганлиги сабабли йирик корхоналар даромадлари камайган. Ўтган йили эса йирик корхоналар биржадаги очиқ-ошкора савдолар ҳисобига 8 триллион сўм қўшимча даромад қилган.

Фаолликни ошириш зарур

Видеоселектор йиғилишида биржа савдоларини ташкил этиш, маҳаллий тадбиркорларнинг иштирокини кенгайтириш борасида ҳали ҳам айрим камчиликлар мавжудлиги таъкидлаб ўтилди. Хусусан, биржа савдоларининг 85 фоизини 45 турдаги юқори ликвидли товарлар ташкил этмоқда. Тўқимачилик, ипак, чарм ва кабель маҳсулотлари, ҳудудлардан Сирдарё, Андижон ва Сурхондарё вилоятлари корхоналарининг биржа савдоларидаги иштироки паст бўлиб турибди. Шу сабабли, маҳаллий маҳсулотларни биржага қўйишда туманларни фаоллаштириш зарурлиги таъкидланди. Бугунги кунда 45 мингдан зиёд маҳаллий саноат корхоналаридан бор-йўғи 3 минг 600 таси биржага ўз маҳсулотини чиқармоқда. Мазкур кўрсаткич жудаям кам ҳисобланиб, шу сабабли, маҳаллий маҳсулотларни биржа савдоларига чиқариш тартибини соддалаштириш зарурлиги айтилди. Юқорида кўрсатилган камчиликлардан келиб чиққан ҳолда маҳаллий маҳсулотларни биржа савдоларига чиқаришда қуйидагиларни амалга ошириш лозим. Жумладан:

- 1 июлдан биржада алоҳида истиқболли товарлар секцияси ташкил этилиб, маҳаллий тадбиркорлар ишлаб чиқарган маҳсулотини ортиқча ҳужжатларсиз сотиш йўлга қўйилади;
- энг яхши сотилган товарлар кейинчалик биржанинг асосий савдо майдонларига жойлаштирилади;
- тадбиркорлар давлат рўйхатидан ўтиши билан бир вақтда биржада ҳам ҳисобга олиш тартиби жорий этилади;
- маҳаллий тадбиркорларнинг маҳсулотлари учун биржа тўловлари 2 бараварга қисқартирилади;
- солиқ назоратида тадбиркорларнинг биржа орқали сотилган ёки харид қилинган товарлари бўйича қўшимча ўрганиш ўтказилмайди.

Бундан ташқари, Ўзбекистон товар-хомашё биржасининг чет эл давлатларида 20 та, хусусан, Қозоғистонда 6 та, Россияда 4 та, Хитой, Украина ва Қирғизистонда 2 та, Латвия, Польша, Беларус ва Тожикистонда 1 та савдо майдончалари фаолият юритиб келмоқда. Республика товар-хомашё биржаси савдоларида 1 минг 274 та хорижий компания иштирок этаётган бўлиб, шундан 728 таси 2021-2022 йилларда аккредитациядан ўтказилган.

Хусусан, Қозоғистонда рўйхатдан ўтган 439 та, Қирғизистон — 163, Россия — 99, Тожикистон — 103, Афғонистон — 86, Хитой — 39, Туркия — 34, Эрон — 15, Украина — 15, Беларусда 5 та ва бошқа хорижий давлатларда рўйхатдан ўтган чет эл корхоналари биржа савдоларида доимий иштирок этиб келмоқда.

Чет эл корхонасининг биржа савдоларида иштирок этиши учун электрон шаклда ариза-акцепт тақдим этилиши (id.uzex.uz сайти орқали онлайн амалга оширилади) етарли ҳисобланади.

Импорт жараёнини янада соддалаштириш ва норезидентларни биржа савдоларига кенг жалб қилишни давом эттириш мақсадида биржа томонидан ун, ёғ, шакар, буғдой ва гўшт маҳсулотлари сотувчи хорижий компанияларни аккредитациядан ўтказиш соддалаштирилди, уларнинг биржа савдоларида иштирок этиши учун пул маблағларини олдиндан депонентга қўйиш талаби ҳамда биржа комиссияси бекор қилинди. Натижада жорий йилнинг 4 ойи давомида биржанинг чет элдаги савдо майдончалари орқали 160 млн. долларлик 587,3 минг тонна маҳсулот, жумладан 86,1 млн. долларлик (ўсиш 26 баробар) буғдой, 7,8 млн. долларлик (2021 йил 4 ойда импорт қилинмаган) ўсимлик ёғи ҳамда илк бор 18,7 млн. долларлик ун маҳаллий тадбиркорлар томонидан эркин сотиб олинди.

Шунингдек, биржа орқали 20,6 млн. АҚШ долларига тенг маҳсулотлар экспорт қилиниб, улар асосан газолин, кокс, гач ва техник мой каби нефть маҳсулотлари (8,9 млн. доллар), суюлтирилган газ (6,2 млн. доллар), пахта ёғи (3,0 млн. доллар), қурилиш ойнаси (2,4 млн. доллар) ва ун маҳсулоти (142,1 минг доллар) ҳисобига тўғри келган.

Шу билан бирга, айрим давлатлардаги мураккаб вазиятдан келиб чиқиб, иқтисодий санкциялар қўлланилган банклар бошқа корреспондент хизмат кўрсатувчи банкларга алмаштирилди. Бундан ташқари, савдо тизимига техник ўзгартиришлар киритилиб, жорий йил март ойидан бошлаб рубль, юань ва тенге валюталарида экспорт-импорт операцияларини амалга ошириш имконияти яратилди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрдаги қарорига мувофиқ, юқори ликвидли ва монопол маҳсулотларнинг бир қисми ўрнатилган квоталар бўйича фақат биржа савдолари орқали экспорт қилиниши белгиланган.

Бундан ташқари, биржа савдоларида авиация керосини, металл лист прокати, суюқ углерод оксиди, техник кислород каби янги турдаги маҳсулотларни биржага жалб қилиш, шунингдек, биржада сотилаётган дизель ёқилғиси, керосин, суюлтирилган газ ва нафта маҳсулотлари сотиш ҳажмларини ошириш ҳисобига йил якуни билан товар айланма ҳажмини 120,3 триллион сўмга етказиш таъминланади.

Исталган жойда туриб савдода қатнашиш мумкин

Бугунги кунгача Ўзбекистон товар-хомашё биржасининг ахборот технологиялари инфратузилмасини такомиллаштириш бўйича электрон биржа савдоларининг янги тизими ишлаб чиқилди ва ишга туширилди (spot.uzex.uz). Бунинг натижасида янги савдо тизими брокерлик идоралари томонидан интернет тармоғи орқали исталган жойдан туриб, биржа савдоларида иштирок этиш, савдо иштирокчиларини тезкор идентификациялаш, эски тизимга нисбатан 5 баробар кўпроқ сўровларни саралаш ва юқори даражада маълумотлар базаси хавфсизлигини таъминлаш имконини беради. Шунингдек, давлат харидлари бўйича махсус ахборот порталини такомиллаштириш мақсадида барча электрон савдо тизимлари ягона xarid.uzex.uz платформасига бирлаштирилган ҳолда ишга туширилди. Ишга туширилган янги тизим иштирокчилар учун уларнинг пул маблағларини ягона ҳисоб рақамида сақлаш, битимнинг қайси босқичда турганлигини "road map" алоҳида функцияси орқали кузатиш, шу билан бирга, йирик буюртмачилар томонидан уларнинг таъсислигида ташкил этилган корхоналари харидларини назорат қилиш ва зарур ҳолларда улар учун харидларни бажаришни амалга ошириш имконини беради.

Бундан ташқари, биржа савдоларида реализация қилинаётган юқори ликвидли ва монопол турдаги маҳсулотларни охирги истеъмолчисига етказиб бериш жараёни тўлиқ рақамлаштирилган шаффоф навбат тизимини назарда тутувчи электрон логистика савдо портали ишга туширилди (e-logistika.uzex.uz). Мазкур тизим юқори ликвидли ва монопол турдаги маҳсулотларни сотиб олган харидорларга тезкор ва энг арзон нархларда ташиш хизматларидан фойдаланиш имконини яратишга, шунингдек, транспорт корхоналарига харидорлар кўламини оширишга хизмат қилади.

Жорий йилнинг ўтган тўрт ойи давомида мазкур савдо порталида 1 минг 853 та буюртмачи ва 1 минг 692 та етказиб берувчи хўжалик юритувчи субъектлар иштирок этиб, улар томонидан қиймати 2,9 млрд. сўмдан ортиқ 2,2 мингта шартномалар тузилиши таъминланди.

Камчиликлар бор, аммо уни бартараф этиш ўзимизга боғлиқ

Мамлакатимизда биржа савдоларини ташкил этишда, маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг биржада фаоллигини ошириш борасида ҳали ҳам айрим камчиликлар мавжуд. Жумладан, фермерларнинг етиштирган ғалласини биржа орқали сотишни амалга оширишда биржа савдоси билан боғлиқ билим-кўникмаларини шакллантириш лозим. Мисол учун, 1 июлдан 500 минг тонна ғаллани биржа орқали сотиш йўлга қўйилиши белгиланган. Лекин ушбу жараённи ташкил этиш, хусусан, мамлакатимиз фермерлари биржадан рўйхатдан ўтказилмагани, бу борада билим ва кўникмалари шакллантирилмаганлиги сабабли уларнинг тажрибасини ошириш мақсадга мувофиқ. Шунингдек, биржа билан савдо қилиш соҳасида мутахассислар тайёрлаш ва билим-кўникмаларини ташкил этишда қисқа муддатли ўқув курсларини йўлга қўйиш лозим.

Бугунги кунда электрон логистика савдо портали орқали минерал ўғитлар, ПВХ, омухта ем каби маҳсулотларни ташиш бўйича битимлар тузилмоқда. Бироқ маҳаллий маҳсулотлар бўйича битимлар тузилмайди. Шу сабабли, фермерларнинг ғаллани биржа орқали сотишини йўлга қўйиш билан бирга юк ташишни рўйхатдан ўтказиш жараёни ва ғаллани ташиш бўйича битимлар тузишга қулайлик яратиш зарур. Бу фермерларнинг ғаллани сотиш билан боғлиқ бўлган харажатлари қисқаришига олиб келади.

Олти ой мобайнида доимий равишда биржа орқали сотилган товарларни биржа товарлари рўйхатига киритиш мақсадида биржа савдоларининг истиқболли товарлар секциясини жорий этиш маҳаллий ишлаб чиқарувчиларга ўз маҳсулотини қўшимча харажатларсиз сотишга шароит яратади.

Биржа ҳисоб-китоб клиринг палатаси томонидан биржадан ташқари тузилган, шу жумладан, экспорт-импорт битимлар бўйича хизмат кўрсатишни жорий қилиш, бунда биржадан ташқари тадбиркорлик субъектлари учун ҳам биржанинг кафолатли тўлов механизмидан фойдаланиш имкони яратилади.

Ички бозорда маҳсулоти фақат биржа орқали сотилиши белгиланган ишлаб чиқарувчилар томонидан товарларни тўғридан-тўғри сотиш ҳажми ҳамда нархини аниқлаш мақсадида Давлат солиқ қўмитаси ҳамда биржа ўртасида ахборот алмашинувини йўлга қўйиш, бунда олинган маълумотларга асосан солиқ базаси тўлиқлигини таъминлаш, ушбу ҳажмларни биржага қайтариш орқали бозор тўйинишини таъминлаш мумкин. Шартномалар, электрон ҳисоб-фактураларни иштирокчиларнинг шахсий кабинети билан автомат равишда шакллантириш тизимини йўлга қўйиш орқали давлат харидлари соҳасидаги ягона етказиб берувчилар билан шартнома тузиш жараёнини рақамлаштириш лозим. Бу ҳам ортиқча оворагарчиликнинг олдини олади.

Хулоса ўрнида айтганда, маҳаллий ишлаб чиқарувчилар маҳсулотларининг биржа орқали савдосини ташкил этиш соғлом рақобатнинг шаклланишига, "яширин иқтисодиёт"нинг қисқаришига, корхоналарнинг қўшимча даромад олишига, товар айланмаси ошишига, маҳсулотлар ортиқча харажатларсиз сотилишига пухта замин яратади.

Хуршид ХУДОЙҚУЛОВ,
Тошкент давлат иқтисодиёт университети Молия кафедраси мудири, иқтисодиёт фанлари доктори, доцент.

СПОРТ МАМЛАКАТНИ ДУНЁГА ТАНИТАДИ

Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев раислигида мамлакатимизда спортни оммалаштириш ва иқтидорли спортчиларни тайёрлаш чора-тадбирлари бўйича бўлиб ўтган видеоселектор йиғилишида соҳадаги муаммо ва камчиликлар очиқ-ойдин айтилди, илмий салоҳиятнинг амалдаги ҳолати талаб даражасида эмаслиги танқид қилинди.

“Бирорта спорт тури бўйича маҳаллий олимлар томонидан на методика, на дастур ишлаб чиқилган. Спорт диетологияси, фармакологияси, психологияси, спорт муҳандислиги, кардиомашғулотлар бўйича бизда умуман мутахассислар тайёрланмайди. Бугунги кунда спортчиларни тайёрлаш 30 йил олдинги дастурлар асосида амалга оширилмоқда”, деди Президент.

Нуқтаи назар

Ютуқлар бор, силжиш йўқ

Спорт аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш, ёш авлодни жисмонан чиниқтириш орқали жамиятда соғлом турмуш тарзини қарор топтиради. Юксак маданият, ватанпарварлик туйғуларини шакллантиришда ҳам муҳим ўрин тутади ва бу соҳадаги ютуқлар мамлакатни дунёга танитади. Бунинг учун шароит керак, профессионал тайёргарлик керак.

Бироқ давлатимиз раҳбари томонидан соҳага берилаётган кенг имкониятларга қарамай, спортчиларни тайёрлаш тизимидаги ислоҳотлар кутилган натижани бермаётгандек. Бунга нима сабаб? Сабаб шуки, спортчиларни тайёрлаш дастурлари бугунги талабга мутлақо яроқсиз.

Республикамизда жисмоний тарбия ва спортни оммалаштириш ижтимоий сиёсатнинг муҳим йўналишларидан бири этиб белгиланган. Ёш авлодни спортга йўналтириш учун 386 та спорт мактаби фаолият кўрсатади. Уларда 14,5 минг нафардан зиёд мураббийлар қўл остида 388 мингдан кўпроқ ёшлар спортнинг 30 дан ортиқ турлари бўйича мунтазам шуғулланиб келади.

Бугун дунё ареналарида Ўзбекистон спорти, унинг юксак ғалабалари, зафарли одимлари бор, деб мақтанамиз. Аммо бу ютуқлар спортнинг бир-икки йўналишида, янаям аниқроғи, бокс йўналишида қўлга киритилди. Олимпиада ўйинларига киритилган бошқа спорт йўналишларида олдинга силжиш сезилмаяпти, десак, айни ҳақиқат.

Қоғоздаги «ютуқлар»

Йиллар давомида халқаро спорт мусобақаларига тайёргарлик ишлари қоғозбозликка, ҳисоботбозликка айланиб қолди. Ҳар бир спорт тури бўйича алоҳида тизимли стратегия ишлаб чиқилмади. Ҳар йили ўтказилиб келинган уч босқичли спорт мусобақаларида очиқдан-очиқ кўзбўямачиликларга йўл қўйилди. Буни кўпчилик биларди, лекин индамасди. Қоғозларда қайд этилган қалбаки “ютуқлар” замирида эса коррупция аломатлари намоён эди.

Сўнгги беш йилда бу борада аҳвол тубдан ўзгарди. 118 та янги йирик спорт объектлари фойдаланишга топширилиб, 110 та объект реконструкция қилинди. 2022 йилда спорт соҳасига 2 триллион 300 миллиард сўм (2017 йилдан 5 бараварга кўп), шундан спорт таълим муассасалари учун 1 триллион 200 миллиард сўм ажратилди.

Илк бор маҳаллалардаги ёшлар етакчилари, мактабларнинг жисмоний тарбия ўқитувчилари ва спорт мактаблари тренерлари иштирокида ёшларни спортга жалб этиш бўйича янги беш босқичли мусобақаларга

старт берилди. Апрель-май ойларида мусобақалар билан 3 миллиондан зиёд ёшлар қамраб олинди.

Тизим бўлмаса, тўзиш бўлади

Очиғини айтиш керак, спортдаги натижалар яратилган шароитларга ҳали мос эмас. Спорт мактаблари билан олимпия захиралари коллежлари ва олий спорт маҳорати мактаблари ўртасида селекция борасида узвий “занжир” йўлга қўйилмаган. Мисол учун республикадаги 279 та болалар ва ўсмирлар спорт мактабининг 190 тасида 36 та олимпия спорт туридан, бор-йўғи, 10 таси ўргатилади. Оқибатда, халқаро мусобақаларда қатнашиш учун давлат барча ташкилий ва молиявий шароитларни яратиб бераётганига қарамасдан, Осиё ва жаҳон олимпия спорти бўйича чемпионатларида 5-6 нафардан совриндор чиқмоқда холос.

Олтита олий спорт маҳорати мактаби, 32 та олимпия спорт федерацияси олимпия захиралари коллежлари билан ишлашни ўз ҳолига ташлаб қўйган. Коллежлардаги 9 мингга яқин спортчиларнинг 21 фоизи миллий терма жамоага кира олган холос. Ахир миллий терма жамоа таркибини айнан шу коллежлардан чиққан спортчилар ташкил этиши керак эмасми? Таниш-билишчилик, ошна-оғайнигарчилик оёғимиздаги тушов эканлигини қачон англаймиз?

Муаммо республикамизнинг барча ҳудудига тегишли. Бирорта вилоят, туман ёки шаҳар ҳокими спортнинг ҳамма турлари бўйича тизимли ишлашни йўлга қўя олгани йўқ. Сидней ва Рио Олимпиадаларида шуҳрат қозонган Андижон, Бухоро ва Фарғона бокс мактаблари бугунги кунга келиб натижа кўрсатмай қўйди. Демак, тизимли ёндашув йўқлиги ишни орқага суряпти.

Ўтган йили 352 та республика мусобақаси ўтказилган бўлса-да, бирорта ҳудудда туман босқичи, ярмидан кўпида эса вилоят босқичи ташкил этилмаган.

Соҳада илм-фаннинг ўрни катта

Дунё тажрибасига назар соладиган бўлсак, спортда ҳам ўзига хос илмий ёндашувлар мавжуд. Бу борада биз мақтана олмаймиз. Аввало, бирорта спорт тури бўйича маҳаллий олимлар томонидан на методика, на дастур ишлаб чиқилган. Боз устига, спорт диетологияси, фармакологияси, психологияси, спорт муҳандислиги, кардиомашғулотлар бўйича бизда умуман мутахассислар тайёрланмайди. Спортчиларни мусобақаларга тайёрлаш тизими ҳам алмисоқдан қолган.

Шундай экан, олимпия спорт турлари бўйича спортчиларни жисмоний ва руҳий тайёрлаш, уларни соғлом овқатлантириш дастурларини ишлаб чиқиш, келгуси ўқув йилидан бошлаб Жисмоний тарбия ва спорт университетида спорт диетологияси, муҳандислиги ва кардиомашғулотлар, Тиббиёт академиясида спорт медицинаси ва фармакологияси бўйича мутахассислар тайёрлаш, йилига камида 20 нафар маҳаллий тренер, спорт шифокори ва бошқа мутахассисларни хорижда малака ошириш тизимини жорий этиш, Жисмоний тарбия ва спорт илмий тадқиқотлар институти фаолиятини танқидий кўриб чиқиб, уни такомиллаштириш бўйича таклиф киритиш вазифаларининг кун тартибига қўйилиши натижалар гарови бўлиб хизмат қилиши аниқ.

Янгича ёндашувлар, истиқболли режалар

Эндиликда ёшларни спортга жалб қилиш ва иқтидорли спортчиларни тайёрлаш борасидаги ёндашувлар ўзгартирилади. Ҳар бир маҳаллада иккита мавсумда (апрель — июнь, сентябрь — декабрь) мусобақалар ташкил этилиб, яхши натижа кўрсатган ёшлар спорт бўлими ва ёшлар етакчиси томонидан электрон рўйхатга киритилади. Улар вилоятлардаги 19 та спорт мактабининг махсус гуруҳларида (8 ойгача) мураббийлар томонидан бепул шуғуллантирилади. Махсус гуруҳлардаги профессионал спортга салоҳияти бор ёшлар йўналишига кўра ихтисослаштирилган мактабларга қабул қилинади.

Спорт мактаби тренерларининг иш ҳақи 35 фоизга оширилади. Бундан ташқари, яхши натижа кўрсатган мактаб директорлари, тренерлар ва бошқа мутахассисларга қўшимча 50 фоизгача устама тўланади. Жамоавий спорт турлари бўйича ҳудудий чемпионатларда спортчилари ғолиб бўлган тренерларга 5 фоиз, республика чемпионатида юқори натижа кўрсатса 20 фоиз устама берилади. Вилоятлардаги спорт мактаблари ихтисослигига қараб олимпия спорт турлари бўйича базага айлантирилади.

Спортни ривожлантириш вазирлиги мутасаддилари энди кабинетдан иш юритишни йиғиштириб қўйиб, болалар ва ўсмирлар спорт мактабларидаги шарт-шароитлар ва тренерларнинг малакасини жойига бориб ўрганади ҳамда уларни олимпия спорт турларига ихтисослаштириш, ҳар бир спорт мактабини ўз ҳудудидаги маҳалла, мактаб ва техникумларга боғлаш билан шуғулланади. Камида биттадан олимпия спорти тўгараклари ташкил этилиб, йил якунигача спортчиларни маҳалладан бошлаб танлаб олиш бўйича электрон платформа ишга туширилади. Натижа кўрсатган маҳаллаларни рағбатлантириш тизими жорий этилади.

Вазирлик ва вилоят ҳокимлари ёшларнинг 43 фоизи (6 миллиондан ортиқ) оммавий спорт билан мунтазам шуғулланишини таъминлаш бўйича зарур чоралар кўради. Ёшларнинг спорт мактаблари билан қамрови 1,3 бараварга оширилади. Йил якунигача 508 та маҳаллада кўп функцияли спорт майдончалари қурилади.

Муваффақият занжири

Спортчиларни профессионал тайёрлаш тизими тўлиқ қайта кўриб чиқилади. Негаки, Республика ва Чирчиқ шаҳар олимпия захиралари коллежларидан бошқа бирорта спорт коллежи ўз натижаси билан мақтана олмайди. Сабаби ёшлар терма жамоаларининг бош тренерлари айнан шу коллежларда фаолият юритади ва спорт федерациялари ҳам фақат улар билан ишлашга ўрганган. Олимпия захиралари коллежларига 14 ёшдан юқори ўсмирлар қабул қилинаётгани оқибатида ёшларни Олимпиада ўйинларига тайёрлаш 7-8 йил кеч бошланяпти. Энди бундай тартибдан воз кечилади. Спорт вазирлиги ҳузурида илғор тренер ва хорижий экспертлардан иборат Мураббийлар кенгаши ташкил этилиб, мусобақаларда энг юқори натижага эришган спортчилар коллежларга саралаб олинади. Коллеж битирувчилари Олий спорт маҳорати институтига қабул қилинади. Умумреспублика спорт мусобақалари “туман — вилоят — республика” занжири асосида ташкил этилади.

Бундан кейин бирламчи саралаш босқичидан ўтмаган спортчилар вилоят ва республика босқичида иштирок этмайди, миллий терма жамоаларга барча босқич мусобақаларида иштирок этиб ғолиб ёки совриндор бўлган ёшлар саралаб олинади, ҳар йили маҳалла ва муассасалар жамоалари иштирокида кўп босқичли Ҳоким кубоги ташкил қилинади. Халқаро тажриба ва стандартлар асосида спорт турлари бўйича миллий чемпионатлар ўтказиш тартиби ишлаб чиқилади.

Жисмоний тарбия ва спорт соҳасидаги мазкур масалаларнинг ечим топиши, аввало, халқимиз саломатлигини мустаҳкамлаш, пировардида Ўзбекистон халқининг генофонди соғломлашишига, юртимиздан довруқли спортчилар етишиб чиқишига замин ҳозирлайди.

Ҳасан ПАЙДОЕВ олган суратлар.

Видеоселектор йиғилишида Президентимиз: “...спортдаги натижалар яратилган шароитларга ҳали мос эмас”, деб алоҳида таъкидлади. Демак, бу тизимдаги ишлар, аввало, илмий асосланган ҳолда олиб борилиши ва пировардида мамлакатни дунёга танитишга, ёш авлодни жисмонан ва маънан етук бўлиб вояга етишига хизмат қилиши шарт.

Икром АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт университети ўқув ишлари бўйича проректори.

ДЎМБИРА ОҲАНГИГА САДО БЕРАР ТОҒЛАР ДАРАСИ

Қашқадарё бахшичилик мактаби вакили — Қаҳҳор бахши Раҳимов туғма истеъдод соҳиби. У достонларни ёдламаган — отаси Қодир бахши куйлаётганда эшитиб, бир умр юрагига муҳрлаган. Унинг қўлига дўмбира олишига, бу даврага кириб келишига ҳам отаси сабабчи бўлган. Падари бузруквори ёш Қаҳҳорга “Ҳув анави қирдаги чўпонни чақир, қўйларни қайтарсин,” деган.

Санъат

Ёш Қаҳҳор чўпонни чақирганда, унинг янгроқ овози тоғларга урилиб, акс садо берган, чор-атроф бамисоли зириллаган. Отаси ўшанда “менинг овозим сенда ҳам бор экан, мана, дўмбира, чал, куйла, муносиб давомчим бўл” деб бағрига босган экан.

— Отам достон куйлаганда тўхтатиб бўлмасди, — дейди Ўзбекистон халқ бахшиси Қаҳҳор бахши Раҳимов. — Бир тўйда, аниқ эсимда, отам шом пайти достон куйлашни бошлаганди, тонг отиб, хўрозлар қичқирганда ҳам, қуёш чиққанида ҳам достон айтишдан тўхтамади. Энг қизиғи, бирорта киши ўрнидан қимирлагани йўқ, улар ҳам бедор ҳолда Қодир бахши достонларига маҳлиё бўлиб тонг оттиришди. Шундай улуғ инсоннинг фарзанди эканимдан юрагимда доим фахр туйиб юраман. Ҳалиям Деҳқонобод тоғларидан қулоғимга отам куйлаган достонлар акс садо бериб туради.

“От изини той босар” деганларидек, Қаҳҳор бахши отасидан эшитган достонларни бугун халқ орасида сўзма-сўз айтиб, оҳангини ҳам отасидай залварли қилиб, эл назарига тушди. “Алпомиш”, “Кунтуғмиш”, “Ёдгор”, “Юсуф ва Зулайҳо”, “Рустамхон”, “Ойсулув”, “Балогардон”, “Малика айёр”, “Нурали ва семурғ”, “Чамбил қамали”, “Ёзи билан Зебо” каби 70 дан ортиқ достон ҳамда 500 дан зиёд термаларни жўшиб куйлайди. У куйлаганда, одамлар сел бўлиб кетади, ҳаёт қадрини, тириклик ва умр мазмунини теран ҳис қила бошлайдилар.

Яқинда Ўзбекистон халқ бахшиси, Ёзувчилар уюшмаси аъзоси Қаҳҳор бахши Раҳимовнинг “Кўҳна карвон садолари” номли китоби чоп этилди. Китобда анъанавий термалар ва тўртликлардан намуналар жамланган бўлиб, уларда қадимий қадриятлар, урф-одатлар ҳамда турли мавзуларга мурожаат қилинган. Ҳаётнинг турфа қирралари, баланд-пастини кўрган шахс ўлароқ муаллиф фикрлари содда, халқона ҳамда фалсафий тарзда баён этилган.

Бу асарга қадар Қаҳҳор бахшининг “Мангулик жавоҳирлари”, “Самодан томган томчилар”, “Қуралай”, “Яшинга айланган чақмоқ” каби шеърлар ва термалар жамланган тўпламлари чоп этилган.

Қаҳҳор бахши туғилиб ўсган Деҳқонобод туманида “Кўҳна карвон садолари” китоби тақдимоти бўлиб ўтди. Деҳқонобод тумани ҳокимлиги мутасаддилари, ёзувчи ва шоирлар, бахшининг яқинлари ҳамда дўсту жўралари жам бўлган бу анжуманда илиқ фикрлар билдирилди, куй-қўшиқлар янгради, Қаҳҳор бахши қўлига дўмбира олиб, халқ достонларидан парчалар ва термалар ижро этди.

Бахши дилидан қуйилиб келган сатрлар тингловчилар тасаввурида эзгу ва боқий тушунчаларни яна бир бор жонлантирди: ўзаро ҳамжиҳатлик, бирдамлик аҳамияти, юрт ишқи, ёр васфи, адолат тантанаси.

От ўрнини той босар-эй,
той босар,
Эрксиз элни ёв босар-эй,
ёв босар...

Фахриддин БОЗОРОВ
(«Халқ сўзи»).

Тиббиёт

БОЛАЛАР ЖАРРОҲЛИК БЎЛИМИ ОЧИЛДИ

Андижон вилоятида малакали тиббиётни аҳолига яқинлаштириш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, ташхис ва даволаш ишларини жаҳон стандарти асосида ташкил этиш чора-тадбирлари амалий тасдиғини топмоқда.

Жумладан, 114 мингдан зиёд аҳоли истиқомат қиладиган Хўжаобод тумани тиббиёт бирлашмаси ўз фаолиятини мукаммал таъмирланган янги бинода давом эттира бошлади. 9 млрд. 994 млн. сўмлик лойиҳа натижасида энг сўнгги русумдаги замонавий тиббий жиҳозларнинг келтирилиши айни муддао бўлди.

— Аввалари туманлардаги тиббиёт бирлашмаларида болалар жарроҳлик бўлимлари мавжуд бўлмаган, — дейди Андижон вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Салоҳиддин Юсупов. — Сабаби ҳудудларимизда малакали шифокорларимиз бўлгани билан замонавий тиббий жиҳозлар таъминоти мақтагулик эмас эди. Эндиликда хўжаободликларнинг вилоят марказидаги шифохоналарга қатнашларига ҳожат қолмади. Боиси туманнинг ўзида сифатли тиббий хизмат кўрсатиш учун барча шароит муҳайё этилди.

Хўжаобод тумани ҳокимлиги ташаббуси билан амалга оширилган таъмирлаш ишларидан сўнг бирлашма тизимидаги шифохона ва унинг 6 та бўлими замон талабларига мослаштирилди.

Саминжон ҲУСАНОВ
(«Халқ сўзи»).

ЭЪЛОН

КИЧИК НОВВОЙХОНА
керамик иситкичларда (тандир усулида)

Ишлаб чиқариш ҳажми, бир соатда:
1) Нон (лепёшка) — 60 та.
2) Булочкалар 15х15 см. — 108 та.
3) Сомса 12х12 см. — 128 та.
4) Пицца 45х45 см. — 20 та.

Электр энергияси истеъмоли сарфи — 8.4 кВт.
Ёнғинга хавфсиз, кучланиш ўзгаришига мослаштирилган (фаза номутаносиблиги).

12 ойлик кафолат.
5 йил бепул сервис хизмати кўрсатилади.
Нархи 10 миллион 950 минг сўм.
Мурожаат учун телефонлар: 95-169-68-51, 71-279-38-54.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 548. 31 488 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нархда.

Газетамиз ҳақидаги маълумотларни юклаб олиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-233-52-55;
Котибият 71-233-10-28; Эълонлар 71-232-11-15.

ISSN 2010-8788

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.
Газета таҳририят компьютер марказида терилди ҳамда оператор М. Бегмуратов томонидан саҳифаланди.
Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. Босмахона телефони: 71-233-11-07.

МАНЗИЛИМИЗ:
100000,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи муҳаррир — З. Худойшукуров.
Мусаҳҳиҳ — С. Исломов.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41. ЎзА якуни — 21.50 Топширилди — 23.15 1 2 3 4 5 6